

Notitie

Middelingsregeling voor ondernemers in de land- en tuinbouw noodzakelijk

In het coalitieakkoord heeft het kabinet afgesproken om de middelingsregeling per 2023 af te schaffen. Het coalitieakkoord stelt dat er relatief weinig gebruik wordt gemaakt van de middelingsregeling. Slecht nieuws voor ondernemers in sectoren met sterk wisselende inkomens zoals de land- en tuinbouw. Afschaffing van de middelingsregeling betekent voor ondernemers in de land- en tuinbouw naar schatting ruim € 7 miljoen extra aan te betalen belasting op jaarbasis (Bron: *Ministerie van Financiën, Evaluatie Middelingsregeling, november 2018*).

LTO Nederland doet een dringend beroep op het kabinet en de Tweede Kamer om de middelingsregeling te behouden voor de land- en tuinbouw om het progressienadeel bij forse inkomensschommelingen, die vooral in de land- en tuinbouw optreden vanwege klimatologische en natuurlijke omstandigheden van jaar op jaar, te dempen.

Behoud middelingsregeling voor de land- en tuinbouw

In het coalitieakkoord wordt gesteld dat er relatief weinig gebruik wordt gemaakt van de middelingsregeling en dat deze daarom beter afgeschaft kan worden. Het kabinet gaat daarmee voorbij aan het negatieve effect van de progressiviteit van het belastingstelsel voor belastingplichtigen met sterk wisselende inkomsten. Juist voor ondernemers in de land- en tuinbouw met sterk wisselende inkomens is dit slecht nieuws. De middelingsregeling is naast de verliesverrekening de enige regeling die het negatieve effect van de progressieve heffing van belasting enigszins nivelleert.

LTO Nederland vindt en wil dat de middelingsregeling niet wordt afgeschaft voor sectoren, zoals de land- en tuinbouw, met sterk wisselende inkomens die sterk kunnen fluctueren als gevolg van natuurlijke, klimatologische en marktontwikkelingen en niet tot het normale ondernemersrisico behoren. Belastingplichtige agrarische ondernemers kunnen het progressienadeel dan niet meer middelen en worden onevenredig hard getroffen door de afschaffing van de middelingsregeling.

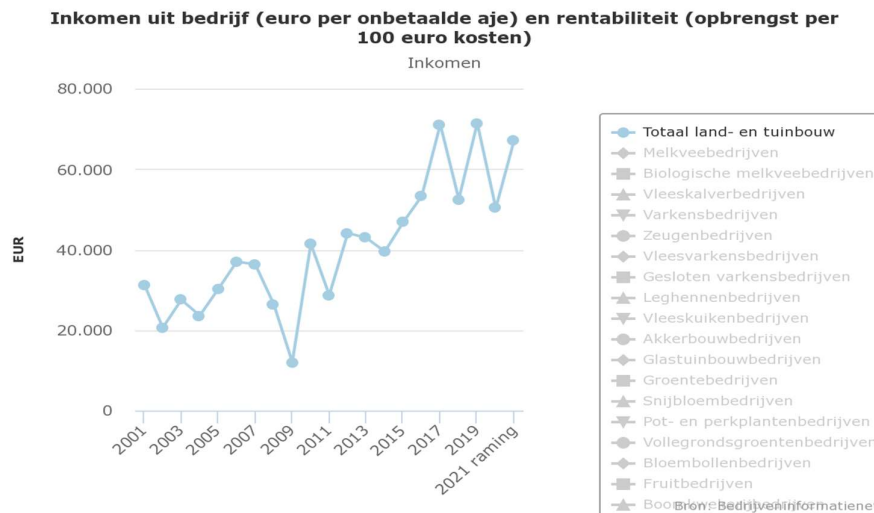
Afschaffing van de middelingsregeling beperkt de mogelijkheden om het progressieve nadeel van de belastingheffing enigszins op te vangen verder. De overblijvende verliesverrekeningsregeling biedt in de land- en tuinbouw te weinig soelaas.

Inkomens land- en tuinbouw per definitie volatiel

Inkomens in de land- en tuinbouw zijn per definitie sterk afhankelijk van economische, natuurlijke en klimatologische omstandigheden. Per definitie schommelen deze van jaar op jaar met sterke uitschieters naar zowel beneden als boven. Ook tussen sectoren in de land- en tuinbouw zijn er grote verschillen in inkomens.

De land- en tuinbouw heeft te maken met lange groeiseizoenen waarin veel kan gebeuren zoals teveel neerslag of juist te weinig, hagel, vorst, veel of weinig zon, etc. De natuur bepaalt in grote mate in bijna alle sectoren de opbrengsten in kwaliteit, kwantiteit en prijs. Deze onzekerheden zorgen daarmee voor grote schommelingen in het inkomen van jaar op jaar. Ook is de land- en tuinbouw sterk afhankelijk van prijschommelingen op de wereldmarkt. De corona- en Oekraïne-crisis laten zien hoe volatiel markten voor agrogrondstoffen en -producten zijn.

Onderstaande figuur laat de fluctuatie in inkomen in de land- en tuinbouw zien in de periode 2001 - 2021 omgerekend naar het aantal onbetaalde arbeidsjaareenheden.

Figuur 1: Inkomensontwikkeling 2001 - 2021 (Bron: Agrimatie, WEcR, 2022
[<https://www.agrimatie.nl/SectorResultaat.aspx?subpubID=2290§orID=2243&themaID=2272>])

Doel middelingsregeling

Het doel van de invoering van de middelingsregeling in 1967 was om “een voorziening te treffen voor de gevallen waarin de gevolgen van het ongelijkmatig genieten van het inkomen sterk spreken”. Deze voorziening is de middelingsregeling gaan heten. De middelingsregeling maakt het mogelijk om in een 3-jarig tijdvak waarin de inkomens fors verschillen als belastingplichtige een verzoek in te dienen tot teruggaaf op basis van de middelingsregeling.

De middeling betekent dan dat over deze 3-jarige periode het gemiddelde inkomen en de te betalen belasting wordt herberekend afgezet tegen de al betaalde belasting (inkomstenbelasting en premie volksverzekering). De herrekenende belasting wordt afgetrokken van de al betaalde belasting verminderd met een drempelbedrag. Het saldo wordt uitbetaald aan de belastingplichtige. Toepassing van de middelingsregeling betekent dat het progressienadeel van de sterke fluctuatie in inkomens kan worden verkleind.

De Tweede Kamer heeft in 1987 al gewezen op het negatieve effect van eventuele afschaffing van de middelingsregeling voor de land- en tuinbouw waarna besloten is om de middelingsregeling te behouden maar wel enigszins aan te passen. Ook in 2001, bij de invoering van de Wet IB 2001, is de middelingsregeling blijven bestaan.

Gebruik middelingsregeling land- en tuinbouw

Uit het onderzoek “Evaluatie middelingsregeling” van het Ministerie van Financiën (november 2018) blijkt dat de land- en tuinbouw deze zeer zeker benut. Bijna 3.400 belastingplichtigen in de land- en tuinbouw maakten in 2018 gebruik van de middelingsregeling. De gemiddelde teruggave bedroeg ruim € 2.000 op jaarbasis. Het totale budgettaire belang van de middelingsregeling in de land- en tuinbouw is daarmee ongeveer € 7 miljoen. Daarmee is de middelingsregeling voor de individuele belastingplichtige in de land- en tuinbouw een belangrijke regeling.

Tabel 3: Gebruik middelingsregeling door zelfstandigen per branche

	AANTAL GEBRUIKERS REGLING	% VAN TOTAAL AANTAL	GEMIDDELDE TERUGGAVE	BUDGETTAIR BELANG	AANDEEL IN TOTALE BELANG
1. Zakelijke dienstverlening	5.436	3,1%	€ 1.778	€ 9,7m	12%
2. Land- en tuinbouw	3.395	3,7%	€ 2.012	€ 6,8m	9%
3. Detailhandel	1.021	1,0%	€ 1.658	€ 1,7m	2%

Figuur 2: Gebruik middelingsregeling land- en tuinbouw (Bron: Evaluatie middelingsregeling, Ministerie van Financiën, november 2018)

Maatschappelijke ambities vragen om adequaat ondersteuningspakket

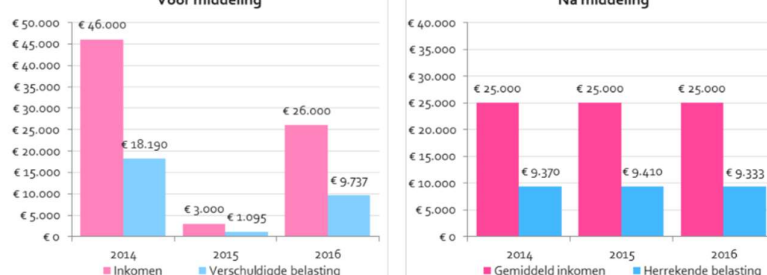
De maatschappelijke ambities op gebied van klimaat, stikstof en natuur, betekenen de komende jaren dat door overheidsingrijpen ondernemers in de land- en tuinbouw hun bedrijf zullen moeten transformeren, verplaatsen of staken. De transformatie gaat gepaard met grote investeringen (of juist desinvesteringen) en grote onzekerheid over het nieuwe toekomst- en inkomensperspectief van betrokken agrarische ondernemers. Het draagvlak onder agrarische ondernemers is beperkt. Het is daarom noodzakelijk om regelingen, zoals de middelingsregeling, die ondersteunend zijn aan het toekomstperspectief niet af te schaffen maar juist te laten bestaan.

Rekenvoorbeeld (fictief)

Een melkveehouder heeft in 2014 een inkomen van € 46.000. De moeilijke marktsituatie van zuivelproducten in 2015 zorgde voor een forse lagere melkprijs die door Friesland Campina werd betaald. Zijn inkomen daalde in 2015 naar € 3.000. Als gevolg van de aantrekkende melkprijs in 2016 herstelde het inkomen naar € 26.000. De ondernemer doet na vaststelling van de definitieve aanslag 2016 een verzoek tot middeling. De

betaalde belasting (gecombineerde heffing inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen) over de jaren 2014, 2015 en 2016 bedroeg in dit gestileerde voorbeeld (en dus vóór middeling) respectievelijk € 18.190 (2014), € 1.095 (2015) en € 9.737 (2016); samen in totaal € 29.022. Door de middeling toe te passen wordt het gemiddelde inkomen over 2014 t/m 2016 berekend: $((46.000 + 3.000 + 26.000) / 3) = 25.000$. Dit bedraagt gemiddeld € 25.000 per jaar. Over dit ‘nieuwe gemiddelde inkomen’ wordt de te betalen belasting herrekend. Deze bedraagt € 28.133. Rekening houdend met een drempel van € 545 bedraagt de teruggave na middeling € 364 ($€ 29.022 - € 28.133 - € 545$).

Figuur 1: Eerste middelingsvoorbeeld

Bijlage

Praktijkcasus uit agrarische accountantspraktijk

Casus 1

Agrarische man-vrouw maatschap met hoog inkomen door incidenteel goede prijzen. Toepassing van middeling zorgt voor € 8.276 minder te betalen inkomstenbelasting.

Jaren, aanslag definitief, leeftijd

Te middelen belastingjaren	2018	2019	2020
Aanslag IB/PVV definitief	Ja	Nee	Nee
Aanslag IB/PVV opgelegd	Ja	Ja	Ja
Loonheffing plus voorheffingen (€)	0	0	0
Leeftijd einde belastingjaar	44	45	46

	€	€	€	Totaal €
IB/PVV voor herrekening				
Inkomen uit werk en woning	127.789	23.213	18.955	
Bovenmatige pensioenaanspraken	0	0	0	
Te middelen inkomen uit werk en woning	127.789	23.213	18.955	
	169.957			
 IB/PVV voor voorkoming (factor B)	57.914	8.548	7.079	
	73.541			
Aftrek ter voorkoming van dubbele belasting	0	0	0	0
Berekende IB/PVV na voorkoming (factor C)	57.914	8.548	7.079	
	73.541			

IB/PVV na herrekening	€	€	€
	€		
Gemiddeld inkomen uit werk en woning	56.652	56.652	56.652
	169.956		
Herrekende belasting IB/PVV	22.275	21.287	21.158
	64.720		

Berekening restitutie IB/PVV	€	€	€	€
Berekende IB/PVV voor voorkoming	57.914	8.548	7.079	
	73.541			
Herrekende belasting IB/PVV	(22.275)	(21.287)	(21.158)	
	(64.720)			
Verschil				8.821
Drempel				(545)
Restitutie voor voorkoming (factor A)				8.276
Restitutie na voorkoming (= A x C/B)				8.276